

Горлівський інститут іноземних мов
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»(м. Бахмут)

Кошелева Наталя
ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ
ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

Актуальність обраної теми обумовлена наявністю одного з істотних протиріч сучасної педагогічної освіти: між вимогами фахової сфери до сформованості інтегральної професійної готовності майбутніх педагогів – і реальним рівнем такої готовності у випускників педагогічних ЗВО, що не завжди відповідає зазначеним вимогам. Одним зі способів вирішення зазначеного протиріччя може бути використання технологічного підходу у професійній підготовці майбутніх педагогів.

Мета роботи – визначити специфіку використання технологічного підходу для формування професійної готовності майбутніх педагогів.

Термін «освітня (педагогічна) технологія» почав використовуватися спочатку в зарубіжній, потім у вітчизняній теорії освіти саме в сенсі підвищення ефективності процесу навчання, орієнтованого на максимально однозначно описаний конкретний результат. Питання, пов'язані з технологізацією навчального процесу, визначенням сутності, ознак, складових педагогічних технологій, вимог до них та з їх розробкою, розглядаються в наукових дослідженнях В. Беспалька, І. Волкової, І. Дичківської, М. Кларина, В. Кукушина, Б. Лихачова, В. Монахова, Г. Селевка та ін. Визначенню змісту й структури професійної готовності присвятили свої роботи М. Дьяченко, Л. Кандилович, М. Левітов та ін., особливості її формування в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців вивчали А. Вербицький, Е. Зеєр, О. Кучерявий, А. Линенко, О. Романовський тощо. Проте залишаються ще недостатньо висвітленими можливості використання технологічного підходу для формування професійної готовності майбутніх педагогів, що й обумовило вибір теми.

Використання технологічного підходу в педагогічній освіті дозволяє реалізувати її цілі на різних рівнях на діяльній основі, що є актуальним для формування професійної готовності майбутніх педагогів, яка вимагає, перш за все, наявності в них умінь здійснювати на практиці освітній процес, тобто діяти із заданими якостями. При традиційному підході до організації навчального процесу його схема має наступний вигляд (рис. 1).

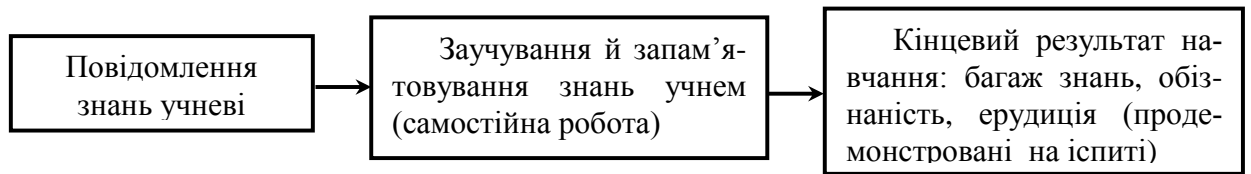

Рис. 1. Схема традиційної організації навчання

Для сучасної професійно-педагогічної підготовки така схема містить низку недоліків: після одержання знань відбувається істотна втрата інформації, пов'язана із недостатнім розумінням навчального матеріалу в процесі пояснення, труднощами запам'ятовування, швидким забуванням. Головним недоліком традиційного навчання є те, що навчання діям замінюється навчанням знанням, а сам процес набуття знань значно віддалений від процесу їхнього застосування [1, с. 268].

При технологічному підході схема організації навчального процесу має інший вигляд, що відповідає основним положенням теорії поетапного формування розумових дій та показано на рис. 2.

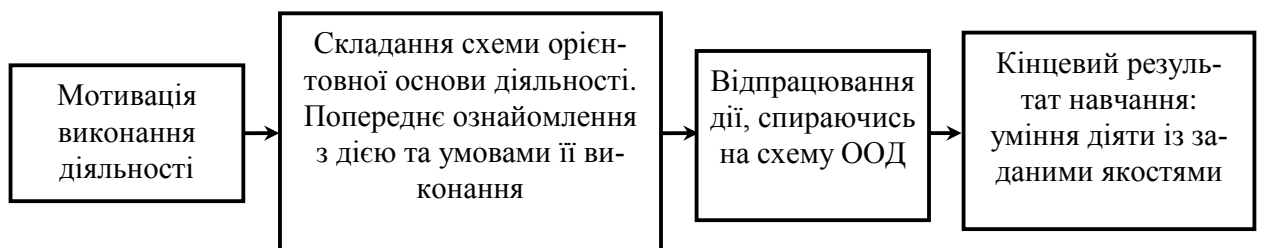

Рис. 2. Структура навчального процесу відповідно до технологічного підходу і теорії поетапного формування розумових дій

Теорія поетапного формування розумових дій, розроблена П.Я. Гальпериним, передбачає наступні основні компоненти формування діяльності людини: формування адекватної мотивації засвоєння дії та її здійснення; забезпечення повноцінного орієнтування та виконання дії, що засвоюється; формування бажаних якостей дії; перенос дії в ідеальний (розумовий) план.

У науково-педагогічних дослідженнях, присвячених проблемі формування професійної готовності майбутніх фахівців, науковці по-різному визначають її структуру та зміст компонентів. О. Кучерявий, зокрема, виділяє в якості найбільш значущих складових інтегральної готовності до фахової діяльності наступні: психологічну, практичну готовність і готовність до фахового самовдосконалення [2, с. 51].

Таким чином, якщо узагальнити наведене вище, то формування професійної готовності майбутніх педагогів на засадах технологічного підходу передбачає використання наступних сучасних педагогічних технологій: мотиваційні технології; технології формування нових знань; технології формування та засвоєння діяльності; технології контролю сформованих дій. Такий вибір педагогічних технологій відповідає водночас і структурі професійної готовності майбутніх фахівців, і основним положенням теорії поетапного формування розумових дій.

Зазначимо, що кожна з перерахованих педагогічних технологій повинна проектуватися на заздалегідь розробленій концептуальній основі, реалізовуватися через сукупність методів, форм і засобів навчання, спрямовуватися на досягнення чітко й діагностично визначеної мети навчання та здійснюватись поетапно і послідовно. Урахування структури формування професійних умінь (мотивація діяльності – орієнтовна основа діяльності – способи діяльності – контроль дій) та відповідна змістова й методична розробка дидактичних складників розглянутих технологій

мають забезпечити ефективність формування професійної готовності майбутніх педагогів та відповідність випускників вимогам фахової сфери.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Методика професійного навчання: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. інж.-пед. спец-тей / Коваленко О.Е. та ін. Харків: ВПП «Контраст», 2008. 488 с.

2. Науково-практичні аспекти організації навчальної і методичної роботи в університеті: монографія / заг. ред. В.П. Шевченка; Донецький нац. ун-т. Донецьк: ТОВ «Юго-Восток. ЛТД», 2004. 256 с.